

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Jiřího Vyvadila v právní věci stěžovatelky **I. T.**, zastoupené Mgr. Romanem Seidlerem, advokátem se sídlem v Plzni, Na Jíkalce 13, za účasti **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti podané proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 8. 2004, č. j. 55 Az 744/2003 - 33,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 30. 8. 2004, č. j. 55 Az 744/2003 - 33, byla zamítnuta žaloba stěžovatelky proti rozhodnutí ministra vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 10. 6. 2003, č. j. OAM-1289/AŘ-2002, jímž byl zamítnut rozklad a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra jako správního orgánu I. stupně ze dne 22. 10. 2001, č. j. OAM-6681/VL-14-OL6-2001, kterým byl zamítnut návrh na zahájení řízení o udělení azylu stěžovatelce jako zjevně nedůvodný podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně bylo rozhodnuto, že stěžovatelka nesplňuje důvody udělení azylu podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že z tvrzení stěžovatelky jednoznačně vyplývá, že měla reálnou možnost požádat o udělení azylu již v Polsku, když jako pasažér linkového autobusu projížděla územím Polska a mohla z něj kdykoliv vystoupit. Na základě informací o hodnocení Polska nelze tuto zemi považovat za zemi, která by nesplňovala znaky třetí bezpečné země, a stěžovatelka žádné

konkrétní důvody, které by vedly k jinému závěru, neuvedla. Jsou-li splněny podmínky vymezené v § 16 odst. 1 zákona o azylu, není na místě zkoumat případnou existenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, protože udělení azylu je za takové situace vyloučeno. Proto je také nadbytečné i rozhodování o udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu. Pokud stěžovatelka namítala, že zákon o azylu je v rozporu s Úmluvou o právním postavení uprchlíků, odkázal krajský soud plně na vyjádření ministerstva, označil za nepochybné, že český zákon o azylu není v rozporu s Úmluvou o právním postavení uprchlíků.

V kasační stížnosti podané v zákonné lhůtě stěžovatelka uvedla, že ji podává z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Krajskému soudu vytkla, že nevychází při posuzování Polska jako třetí bezpečné země striktně z vymezení tohoto pojmu v ust. § 2 odst. 2 zákona o azylu a zdůraznila, že přes území Polska pouze přejížděla, nikdy však na jeho území nepobývala, jak má na mysli citované zákonné ustanovení. Již od počátku řízení o udělení azylu uváděla, že důvodem k opuštění země původu bylo pronásledování spojené s její odlišnou sexuální orientací. V tomto způsobu pronásledování lze spatřovat naplnění významu pojmu pronásledování ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu, neboť se jí nedostane účinné ochrany ze strany ukrajinských státních orgánů. Je přesvědčena, že je ze strany veřejnosti pronásledována za uplatňování politických práv a svobod, neboť jí je znemožněno se shromažďovat se svými přáteli na Ukrajině na veřejnosti, když je napadána za projevy své odlišné sexuální orientace. Na podkladě těchto skutečností se domnívá, že by jí mohl svědčit některý z důvodů pro udělení azylu. Krajskému soudu dále stěžovatelka vytýkala, že s ohledem na popsanou situaci se nedostatečně vypořádal s otázkou, zda v daném případě byly splněny zákonné podmínky pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Z těchto důvodů se domáhala zrušení napadeného rozsudku a přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti popřelo její oprávněnost, neboť jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy a odkázalo na obsah správního spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatelky učiněná ve správním řízení, a na vydané rozhodnutí. Žádost stěžovatelky byla na základě zákona o azylu posouzena jako zjevně nedůvodná, když bylo zjištěno, že mohla požádat o azyl již v Polsku, které je považováno za třetí bezpečnou zemi. K námitce, že Polskem pouze projížděla, odkázalo ministerstvo na konstantní judikaturu soudů, kdy tento pojem je chápán jako možnost požádat o azyl v zemi, kterou stěžovatel projížděl, když stěžovatel vešel do styku se státními orgány dané země, měl tedy možnost o azyl požádat. Bylo spolehlivě prokázáno, že stěžovatelka možnost požádat o azyl v Polsku měla, neboť zde vešla do styku se státními orgány. Z výše uvedených důvodů navrhlo ministerstvo zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnila stěžovatelka v podané kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Zákon o azylu vedle pozitivního vymezení předpokladů pro udělení azylu v § 12 stanoví také vylučující důvody, při jejichž naplnění nelze žadateli azyl udělit. Tyto důvody jsou taxativně stanoveny v § 15 a 16 zákona o azylu. Podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu, ve znění účinném do 31. 1. 2002, se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel přichází ze státu, který Česká republika považuje

za třetí bezpečnou zemi nebo bezpečnou zemi původu, nebude-li prokázáno, že v jeho případě nelze tento stát za takovou zemi považovat. Podle ustanovení § 2 odst. 2 citovaného zákona, ve znění účinném do 31. 1. 2002, se takovou zemí rozumí stát jiný než stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, ve kterém cizinec pobýval před vstupem na území a do kterého se může tento cizinec vrátit a požádat o udělení postavení uprchlíka podle mezinárodní smlouvy, aniž by byl vystaven pronásledování, mučení, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu. Stát není bezpečnou třetí zemí, pokud cizinec jeho územím pouze projížděl.

K námitce stěžovatelky, že územím Polska pouze projížděla, Nejvyšší správní soud uvádí, že pojem „projíždí“ příslušnou zemí je nutno interpretovat restriktivně, a to z důvodu podstaty a smyslu celého azylového řízení, do značné míry založeného na principu, že cizinec pronásledovaný za uplatňování politických práv a svobod ve své vlastní zemi (čl. 43 Listiny základních práv a svobod) má o azyl požádat vždy již v první zemi, kde má reálnou příležitost tento status obdržet nejdříve a kde budou garantována jeho základní práva a svobody. Takovou zemí je zpravidla právě tzv. bezpečná třetí země ve smyslu § 2 zákona o azylu. Právo na azyl je právem na nezbytnou ochranu před pronásledováním v zemi původu, ale nikoliv právem vybrat si zemi, ve které bude žadatel o azyl chtít toto své právo uplatnit. Rozhodujícím kritériem pro posuzování toho, zda cizinec bezpečnou třetí zemí pouze projížděl, je skutečnost, zda v této zemi měl reálnou možnost požádat o udělení azylu či nikoliv. Tento názor je konformní i se zahraniční judikaturou a doktrínou (podrobný přehled viz např. R. Göbel - Zimmermann, Asyl - und Flüchtlingsrecht, C. H. Beck, 1999, s. 90 a násl.).

V daném případě cestovala stěžovatelka do České republiky autobusem přes Polsko, během cesty několikrát při zastávkách opustila autobus a při hraničních kontrolách probíhalo všechno normálně, pouze na českých hranicích musela zaplatit pokutu, protože neměla 50 USD na každý den pobytu a vízum jí platilo 21 dnů. Přišla tedy do styku s polskými orgány, a jak sama vypověděla, nic jí nebránilo, aby požádala o azyl již v této zemi. Měla tedy reálnou možnost požádat o udělení azylu již v Polsku, tzn. v bezpečné třetí zemi ve smyslu § 2 odst. 2 zákona o azylu. Tento zjištěný skutkový stav ani stěžovatelka nezpochybnila, a proto nelze dovodit, že ve správním řízení bylo dokazování provedeno nedostatečným způsobem. Ministerstvu ani krajskému soudu také není možné vytýkat nezákonný postup, když shledaly žádost stěžovatelky o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu.

Námitku stěžovatelky, že se krajský soud nedostatečně vypořádal s otázkou splnění zákonných podmínek pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu, považuje Nejvyšší správní soud za nedůvodnou. Stěžovatelka v žalobě namítala, že ministerstvo porušilo § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 správního řádu, § 12 zákona o azylu, Úmluvu o právním postavení uprchlíků a čl. 10 Ústavy České republiky. Protože krajský soud je v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. vázán žalobními body, přezkoumal napadené správní rozhodnutí v rozsahu vymezeném v žalobě a nemohl se tedy zabývat tím, zda byly či nebyly splněny podmínky pro použití § 14 zákona o azylu, neboť stěžovatelka toto v žalobě nenamítala. Navíc pokud jsou splněny podmínky stanovené v § 16 odst. 1 zákona o azylu pro zamítnutí žádosti, není zákonný důvod zkoumat případnou existenci důvodů pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu, jak na to poukazuje stěžovatelka v kasační stížnosti, protože udělení azylu podle citovaného ustanovení je za takové situace vyloučeno. Výrok ministerstva o neudělení azylu podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu je proto nadbytečný.

Z důvodů výše uvedených Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

O stěžovatelkou podaném návrhu, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek podle ust. § 107 s. ř. s., Nejvyšší správní soud nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ust. § 56 odst. 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka v řízení úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení a ministerstvu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. června 2005

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu